

A BUK KAI RA PROPET IOEL

A umana tititinga dia en vue ra nian par ta ra gunan

1 ¹A tinata kai ra Luluai nina i ga tadav Ioel natu i Petuel.
²Avat a umana patuana, avat a valongore go, ma avat ra tarai par ta ra gunagunan avat a ki na valongor. Dave, di tar pait ra magit damana ta kavava e ba ta ra e kavava umana ngalangala dia ga laun tana? ³Avat a ve ra umana natu i vavat tana, ma ra umana natu i vavat diat a ve mule ra umana natu i diat, ma ra umana natu i diat diat a ve ta ra taun tarai mulai.

⁴Nam ba ra itit i tar en valili ia a kubau i tar en ia, ma nam ba ra kubau i tar en valili ia ra tititinga i tar en ia, ma nam ba ra tititinga i tar en valili ia ra kubau a tena varkarat i tar en ia.

⁵Avat a tavangun, avat a umana lup tava longlong, ma avat a tangtangi; ma avat a umana lup mome vain par, avat a kukula ure ra vain i kalami, tago di tar tak vue kan ra ngie i vavat.

⁶Tago tika na vuna tarai i tar tutua rikai ta kaugu gunan, ia ra dekdekina ma i kor; a pal a ngiene i da ra pal a ngie i ra kon, ma da ra gabar i ra ngala na leon. ⁷I tar vakaina vue kaugu davai na vain, ma i tar kulit kaugu davai na lovo; i tar karat kulit vapar ia, ma i tar vue; a umana ingaingarina dia tar pua.

⁸Avat a tangi da ra inip na vavina i vi pit ma ra mal na tabun ure ra tutana dir ki varurung tavuna me. ⁹A tinabar na vuai na uma ma ra tinabar na nimomo i tar panie kan ra kuba i ra Luluai; a umana tena tinabar, a umana tultul kai ra Luluai, dia lingligur. ¹⁰Di tar kamare vue ra magit ta ra uma, ra gunan i tabun; tago di tar vakaina vue ra kon, a kalamana vain i tar mama, ma ra dangi i tar panie.

¹¹Avat a tarai na papalum, avat a ruva, avat a tarai na papalum ta ra uma na vain, avat a kukukula, ure ra vit ma ure ra barli; tago ra vuai ra uma i tar kaina. ¹²A davai na vain i tar maranga, ma ra davai na lovo i tar makuk; damana bula ra gamata, ra lama, ma ra koai, maia ra lavur davai par ta ra uma dia tar maranga; ma ra gugu i tar panie kan ra tarai.

¹³Avat a umana tena tinabar, avat a mong ma ra mal na tabun, ma avat a tangi; avat a umana tultul ta ra uguugu na vartabar, avat a kukukula; avat a umana tultul kai kaugu God, avat a mai, avat a va mat ra marum par ma ra mal na tabun; tago pa di tul tar ra tinabar na vuai na uma ma ra tinabar na nimomo ta ra kuba i kavava God. ¹⁴Avat a wakilang ta vinevel, avat a pait ra ngala na kivung, avat a oro varurue ra umana patuana ma ra tarai par ta ra gunan tadav ra kuba i ra Luluai kavava God, ma avat a kail tadav ra Luluai. ¹⁵Ui, nam ra bung! Tago ra bung kai ra Luluai i tar maravai, ma na vut da ra vinirua ba ra Dekdek Muka i tulue.

¹⁶Dave, ra magit na nian pa i panie kan ra luaina mata i dat laka, ma ra gugu ma ra kakailai kan ra kuba i kada God? ¹⁷A umana pat na davai dia mareng ta ra bala na pia; a umana pal na vuvuvung dia kapakapana ka, ma ra umana pal dia varurue ra magit tana dia tarip; tago ra kon i tar makuk. ¹⁸Ea, ra niriri kai ra umana vavaguai! A umana kikil na bulumakau dia purpuruan, tago pa kadia ta pia na vura; maia, a umana kikil na sip dia virua.

¹⁹Luluai, iau tangi tadav u, tago ra neap i tar vaimur ra lavur bala na vura ta ra bil, ma ra iap i tun vue ra lavur davai par ta ra uma. ²⁰Maia pa, ra lavur leing dia tungatunga tadav u, tago ra umana mata na tava dia tar mama, ma ra neap i tar vaimur vue ra umana bala na vura ta ra bil.

2 ¹Avat a vu ra tavur aro Sion, ma avat a pupunge ta kaugu luana i gomgom; boina ba ra tarai par ta ra gunagunan diat a dadadar, tago ra bung kai ra Luluai i vut, tago i tar maravai, ²a bung na bobotoi, a bung i marut na bata, a bung na vual ma i ngala ra bingnimuna tana. Da i taptapke ta ra ul a lualuana damana a ngala na tarai, a umana tena niongor, dia vana rikai, papa ania pata dari, ma namur bula pata mulai, tuk tar ta ra kilakilala kai mangoro na taun tarai.

³A iap ba i vavaimur i lue diat, ma ra iap ba i vuringa i mur diat; ta ra luaina mata i diat ra gunan i da ra uma Eden, ma namur ta diat i da ra bil i uliran; maia, ma pa ta na i pila ta diat. ⁴A mata i diat i da ra mata i ra os, ma dia vutvut da ra umana os na vinarubu. ⁵Ba dia pipil i katung da ra umana kiki na vinavana ure ra vinarubu arama ra ul a lualuana, i tangi da ra iap ba i vaimur ra timul i ra kunai, da ra dekdek na tarai ba dia tur na vaninara upi ra vinarubu.

⁶Ba dia vut ra tarai dia burut na kaia; a mata i ra tarai par i kiala. ⁷Dia vutvut da ra umana lebe, dia ko rikai ta ra liplip na vat da ra tarai na vinarubu; dia vana tikatikai ta kana nga, ma pa dia vapurpuruan ra nga i diat. ⁸Ma pa dia vartumak vargil; tikatikai i mur bulu kana nga; dia vila dolo ra lavur vargal, ma pa di tur bat diat. ⁹Dia pil taun ra pia na pal; dia vutvut ta ra ul a liplip na vat; dia ko rikai ta ra lavur palpal; dia koa ruk ta ra umana mata na kalangar da ra tena nilong.

¹⁰A pia i gurguria ta ra luaina mata i diat; ra umana bakut dia malmaliara; ra keake ma ra gai dir papait na bobotoi, ma ra umana tagul pa dia pupua. ¹¹Ma ra Luluai i tatata ta ra luaina mata i kana tarai na vinarubu; tago kana loko na tarai i ngala tuna; ma nina i pait ot pa kana tinata i ongor. Tago ra bung kai ra Luluai i ngala mat, a bung na bunurut tuna, ma to ia na laun vue?

A varmari kai ra Luluai

¹²Ma go i topa ia boko ba avat a lilikun piragu ma ra bala i vavat par, a Luluai i biti, avat a vevel, avat a tangtangi ma avat a tabun; ¹³ma avat a rada ra bala i vavat ma koko kavava umana mal, ma avat a lilikun tadav ra Luluai kavava God, tago a tena varmari ma i ngala kana bala na varmari, i vavabing ma ra kankan, ma i peal kana varmari, ma i pukue ra nuknukina ure ra kaina. ¹⁴To ia i nunure, kan na lilikun ma na enana ra nuknukina, ma na nur tar ra varvadoan ta dat, a tinabar na vuai na uma ma ra tinabar na nimomo tadav ra Luluai kavava God?

¹⁵Avat a vu ra tavor aro Sion, avat a vakilang ta vinevel, avat a varting upi ra ngala na kivung; ¹⁶avat a varurue ra tarai, avat a mal vaire ra tarai na lotu, avat a oro guve ra umana patuana, avat a ben varurue ra umana bul ma ra umana kuramana; boina ba ra taulai kalama na irop kan ra kubana, ma ra inip na vavina kan kana pakana pal. ¹⁷Boina ba ra umana tena tinabar, ra umana tultul kai ra Luluai, diat a tangi livuan ta ra mata palpal ma ra uguugu na vartabar, ma diat a biti dari: Una mari kaum tarai, Luluai, ma koko una tul tar kaum tarai pi da vul diat, upi koko ra lavur Tematana diat a kulume diat; ta ra ava ra lavur vuna tarai diat a biti dari: Akave kadia God?

¹⁸Io, ra Luluai i ga ongor ma ra ninunuk ure kana gunan, ma i ga mari kana tarai. ¹⁹Ma ra Luluai i ga torom, ma i ga biti ta kana tarai dari: Ea, ina tul tar ra kon ta vavat, ma ra vain, ma ra dangi, ma avat a maur tana; ma pa ina varuva mule avat ta ra luaina mata i ra lavur Tematana; ²⁰ma ina korot vavailik vue nina maro ra matana labur kan avat, ma ina korot tar ia ta ra gunan i bil ma i uliran, kana tur a kaur ta ra ta ta ra matana taur, ma kana murmur bat ta ra ta ta ra matana taoai; ma ra tabianginana na vana rikai, tago i tar pait ra umana ngala na magit.

²¹Koko una burut, u ra gunan, una gugu ma una manga ga; tago ra Luluai i tar pait ra umana ngala na magit.

²²Avat a umana leing, koko avat a burut; tago ra umana bala na vura ta ra bil dia gol rikai, tago ra davai i vuai ra vuaina, ra lovo ma ra davai na vain dia vuai mat.

²³Io, avat a umana natu i Sion avat a gugu, ma avat a manga ga tai ra Luluai kavava God; tago i tabar avat ma ra bata i lua da i topa ia, ma i tul tar ra bata ta vavat, ra bata i lua ma ra bata i mur, da amana. ²⁴Ma ra

umana tavul a rararama vuai diat a kor ma ra kon, ma ra umana ngala na tung diat a buka leke ma ra polo na vain ma ra dangi.

²⁵Ma ina vamule ra magit ta vavat ba ra kubau i tar en ia, ma ra itit, ma ra tititinga, ma ra tabuta, nam kaugu ngala na kor ba iau ga tulue pire vavat.

²⁶Ma avat a en ra ngala na magit, ma avat a maur, ma avat a pite pa ra iang i ra Luluai. kavava God, nina i ga enana kana lavur varmari tadav avat; ma kaugu tarai pa diat a ruva mulai.

²⁷Ma avat a nunure ba iau ki livuan ta kaugu tarai Israel, ma ba iau ra Luluai kavava God, ma pa ta na mulai; ma kaugu tarai pa diat a vavirvir mulai.

God i lolonge ra Tulungeana

²⁸Ma namur ina lolonge ra Tulungeagu taun ra tarai par; ma ra umana natu i vavat, a umana tutana, ma ra umana natu i vavat, a umana vavina, diat a tata na propet; kavava umana patuana diat a ririvone ra umana ririvon, ma kavava lavur barmana diat a giragire ra umana ninana; ²⁹ma damana taun ra umana tultul na tutana bula, ma taun ra umana tultul na vavina, ina lolonge ra Tulungeagu ta nam ra e. ³⁰Ma ina ve tar ra umana magit na kinaian arama ta ra bakut, ma ta ra gunagunan ra pia, a gap, ma ra iap, ma ra vual na mi.

³¹A matana keake na bobotoi, ma ra gai na gap uka, ma ra bung kai ra Luluai na murmur, a ngala na bung nam, ma ra bung na kinaian. ³²Ma na dari ka, diat par ba diat a kail upi ra iang i ra Luluai diat a laun; tago diat ba diat a pila tana diat a ki ta ra luana Sion ma aro Jerusalem, da ra Luluai i ga biti, ma diat ba ra Luluai na oro pa diat diat a ki pire diat dia tur valili.

A varkurai kai ra Luluai pire ra umana vuna gunan

3 ¹Tago ta nam ra lavur bung, ma ta nam ra e, ba ina ben vatalil ra tarai Iuda ma ra tarai Jerusalem, ²ina varurue ra lavur Tematana, ma ina agure vaur diat ta ra male leosapat; ma ina ki na varkurai ure diat abara, ure kaugu tarai ma ure kaugu tiniba Israel, nina dia ga korot varbabaiane diat upi dia ki livlivuan ta ra umana Tematana, ma dia ga tibe varbaiane kaugu gunan. ³Ma dia ga padapadailam ure kaugu tarai, ma dia ga kul kia ra paiga na vavina ma ra bul tutana, ma dia ga ivure ra bul vavina ure ra polo na vain, upi diat a momo.

⁴Maia, u Tiro, ma Sidon ma ra lavur langun Pilistia, dat a dave ma avat? Dave, avat a bali vang kaugu mangamangana? Ba ava mainge ba avat a bali kaugu mangamangana, ina lulut muka ma ra balbali pire vavat ure kavava mangamangana. ⁵Ava tar long kaugu silva ma kaugu goled, ma ava tar kap varuk kaugu lavur ngatngat na tabarikik ta kavava

umana pal na vartabar. ⁶Go bula: ava tar ivure ra tarai Iuda ma ra tarai Ierusalem pire diat ra tarai Elas, upi avat a kari vavailik vue diat kan kadia langun. ⁷Io, ina vargat diat ta nam ra gunan ava tar ivure diat i tana, ma ina bali kavava mangamangana ta vavat iat, ⁸ma ina tul tar kavava umana bul tutana ma kavava umana bul vavina ta ra tarai Iuda, ma diat a ivure diat ta ra tarai Seba, tadav ra vuna tarai dia ki vailik; tago ra Luluai i ga tatike.

⁹Avat a vaarike go pire ra lavur Tematana; avat a vaninara ta ra vinarubu, avat a vargat ra umana rangrang na tutana; a tarai na vinarubu diat a vana maravai, boina diat a tut rikai. ¹⁰Avat a mal pukue kavava umana kakakal upi diat a umana pakat na vinarubu, ma kavava umana kono upi diat a umana rumu; ma boina ba ra umana biluana diat a biti dari: Iau tar ongor. ¹¹Avat a pampam, avat ra lavur Tematana ava ki kikil, avat a mai, ma avat a vana varurung; Luluai, una tulue vaur kaum lavur rangrang.

¹²Boina ba ra lavur Tematana diat a tut, ma diat a vana rikai ta ra male Ieosapat; tago ina ki na varkurai ie ure ra lavur Tematana vurkikil. ¹³Avat a dodoko, tago ra magit na uma i tar matuka; avat a mai, avat a rurua, tago ra tung na vain i tar buka, a umana ngala na la dia tar buka leke; tago kadia varpam i tar ngala.

¹⁴A ngala na kor, a ngala na kor ta ra male na varkurai! Tago ra bung kai ra Luluai i maravai ta ra male na varkurai.

¹⁵Ra keake ma ra gai dir papait na bobotoi, ma ra lavur tagul pa dia pupua mulai.

A Luluai na valaun pa Iuda

¹⁶Ma ra Luluai na kukukula maro Sion, ma na tata marama Ierusalem; ma ra bala na bakut ma ra rakarakan a gunagunan dir a guria; ma ga ra Luluai na da ra pal na bakbakit ure kana tarai, ma ra dekdek na pal ure ra tarai Israel.

¹⁷Damana avat a nunure ba iau ra Luluai kavava God, ma ina ki Sion ta kaugu luana i gomgom; damana Ierusalem na da ra pia i gomgom, ma pa ta vaira na alalu mulai tana.

¹⁸Ma ta nam ra e ra umana ngala na luana diat a tua ma ra vain i kalami, ma ra polo na u na nanoro rikai ta ra umana ilil, ma ra tava na alir ta ra lavur alal Iuda par; ma tika na mata na tava na alir tamtavit rikai ta ra kuba i ra Luluai, ma na vabilim ra male Sitim. ¹⁹Aigipto na uliran, ma Edom na da ra bil i lingling, tago dir tar vakavakaina ra tarai Iuda, tago dir tar ubu ra umana tena takodo ta kadia gunan. ²⁰Ma ra tarai diat a ki tukum tai Iuda, ma damana tai Ierusalem ta ra lavur taun tarai namur. ²¹Ma ina obo pa ra gapu i diat, nina ba pa iau ga obo pa ia boko; tago ra Luluai i kiki Sion.